

[Ingeborg Refslund Thomsen.]

sådan er der endnu flere, der ikke træffer bestemmelse om deres egen begravelse. I mange menneskers sind er der en vis reservation overfor ligbrænding, man har en usikker følelse overfor disse problemer, de fleste mennesker har svært ved at finde frem til et klart standpunkt. Vi ved faktisk ikke, hvad vore slægtninge og nære venner tænker og mener om spørgsmålet.

Lovforslagets § 2, stk. 3, kræver pludselig en klar stillingtagen af hver især: Vil du brændes — ja eller nej! Jeg er imod pludselig at ville tvinge en afgørelse frem, når vi dog ved, at mange mennesker har svært ved at træffe en bestemmelse. Efter dette lovforslag skulle enhver tvivl komme ligbrændingen tilgode. Det anser jeg for urigtigt; er der tvivl om afdødes ønske, kender ingen det, bør man blive ved det gamle, så længe den gamle begravelsesform er den almindelige. Det vil forurolige mange mennesker, at de efter deres død kan blive brændt, uden at de har ønsket det, blot fordi de ikke var rede til at træffe en klar bestemmelse. Jeg tror, man er bedst tjent med en rolig udvikling, som ikke vækker modstand; der er jo ikke tvivl om, at ligbrændingstanken vinder frem, men den bør ikke forceres frem.

Der står i bemærkningerne til lovforslaget, at transport af lig kan blive bekostelig, „medens den sterile aske kan forsendes som postpakke uden større udgift“. Det lyder ikke godt. Det gør mig dobbelt betænkelig, dette, at ligbrænding er billigere, at der ligefrem kan være økonomisk interesse i at glemme den afdødes mere eller mindre uklart fremsatte tanker om ligbrænding, og hvem husker nøje, hvad der er sagt engang for år og dag siden om det, man *ikke* vil? Det positive, et klart udtalt ønske om at blive brændt, det vil blive gentaget oftere, og det skal til enhver tid respekteres, men tvivl og manglende klarhed om afdødes ønske må falde ud til gunst for den almindelige måde at blive begravet på, i alt fald så længe, indtil ligbrænding er blevet den mere almindelige form for begravelse.

§ 2, stk. 4 og 5, skal jeg ikke gøre indvendinger imod.

Til stk. 6 vil jeg sige, at der er jo ikke grund til at tro andet, end at kirkebestyrelsen vil påse, at opgravningen af ligrester vil ske sømmeligt og asken vil blive begravet

sømmeligt. Jeg så ikke det fotografi, det ærede medlem viste frem; det er også efter min mening usømmeligt at bringe et fotografi af disse ligrester i en avis — men jeg mener, at en fællesgrav for sådanne ligrester er ikke mere tiltalende end ligbrænding. Jeg har ikke noget imod denne bestemmelse.

§ 5 fritager folkekirkens præster for at forrette jordpåkastelse ved ligbrænding, hvis de ønsker sig fritaget. Jeg tænkte egentlig, at en sådan paragraf var overflødig, men naturligvis skal en præst have lov til at henvise til andre præster, hvis han ønsker sig fritaget.

Vi har som sagt visse betænkeligheder ved forslaget, og vi vil gerne drøfte det nærmere i et udvalg.

Justitsministeren (Busch-Jensen): Jeg takker for den i det hele velvillige modtagelse, som lovforslaget har fået. Det eneste punkt i det, som har givet anledning til særlige betænkeligheder, er, som jeg også havde regnet med, bestemmelsen om, at efterladte kan træffe afgørelse om ligbrænding, hvor der ikke foreligger nogen tilkendegivelse fra den afdøde om, at han ikke ønsker ligbrænding foretaget.

Nu er det jo sådan, at den retstilstand, som vi lever under i dag, den gældende lov, er resultatet af en udvikling gennem ret mange år, indtil loven sidst blev ændret i 1931; men siden den tid er der jo gået det meste af en snes år, og ingen vil vel bestride, at synet på det spørgsmål, det her drejer sig om, det mere følelsesbetonede, også har været genstand for en udvikling. Den gamle stærkt udbredte modstand mod tanken om ligbrænding viger, efterhånden som de ældre generationer går bort, og der har derfor for mig ikke været nogen tvivl om, at det, der her foreslås, hvorefter de efterladte skal have ret til at træffe bestemmelse, i dag i det store og hele ikke opfattes som noget revolutionært.

Nogle af de ærede ordførere har været inde på spørgsmålet om, hvorvidt den vækst, der har været i forholdet mellem ligbrænding og jordfæstelse til fordel for ligbrændingen, er udtryk for et mere udbredt ønske om ligbrænding. Det blev også sagt, at i dag var alligevel tallet på de ligbrændinger, der finder sted, kun $\frac{1}{5}$ eller $\frac{1}{6}$ af tallet for samtlige bisættelser. Jeg